

EEN DEBATVRAAG NAAR VOREN
BRENGEN EN FORMULEREN

INLEIDING

Deze module helpt om dagelijkse besommeringen tot een concreet thema voor een politiek debat om te vormen. Politiek beïnvloedt ons leven op heel wat vlakken, of we ons er nu van bewust zijn of niet, of we het nu willen of niet. Het vertalen van een individuele of collectieve bekommernis naar een politieke aangelegenheid is de eerste stap van het collectieve proces om onze mening te vormen en deze publiekelijk te uiten. Daarom willen we jongeren duidelijk maken dat politiek niet zomaar een abstract begrip is, maar een fenomeen dat ons leven op heel concrete wijze beïnvloedt.

Hiervoor bevat deze module verschillende activiteiten. Zo kunt u één of meer thema's identificeren (activiteit 1), om vervolgens één of meer debatvragen over deze thema's te formuleren (activiteit 2). Activiteit 3 is nuttig in het kader van een debat, met ondersteuning van het WebDeb-platform voor modules 4 en 5.

VOORAFGAANDE STAPPEN uitgevoerd door de groep of uzelf:

- Kader van het debat (**module 1**)

VERDERGAAN MET ANDERE MODULES

U kunt verdergaan met **module 3** om de vooroordelen van jongeren te verzamelen. U kunt ook naar **module 4** gaan om informatiebronnen te verzamelen of naar **module 5** om argumenten met betrekking tot de vraag te analyseren. Ga direct naar **module 7** voor mondelinge debatoefeningen en verbale technieken rond de debatvraag.

ACTIVITEITENFICHES

ACTIVITEIT 1

Eén of meer debatthema's kiezen – p. 26

ACTIVITEIT 2

Eén of meer debetvragen in verband met een problematiek formuleren – p. 27

ACTIVITEIT 3

Een debat op WebDeb maken – p. 28

AANKNOPINGSPUNTEN

AANKNOPINGSPUNT 1

Een probleem tot een politieke aangelegenheid omvormen – p. 30

AANKNOPINGSPUNT 2

Het probleem formuleren en een concept tot stand brengen – p. 31

EÉN OF MEER DEBATTHEMA'S KIEZEN

Minimale duur – 25 minuten.

Materialen – Een groot vel papier en gekleurde stiften, post-it's.

Beschrijving – U kunt de jongeren op verschillende manieren betrekken om een thema naar voren te brengen: met behulp van een referentiedocument, voorstellingen, een gemeenschappelijke ervaring van de jongeren, een gebeurtenis uit het schoolleven of een actueel feit. We doen in de loop van de activiteit enkele suggesties om deze oefening te vergemakkelijken.

1. UITEENZETTING VAN HET THEMA

Stel een algemene vraag aan de jongeren om het ontstaan van ideeën te stimuleren: Wat maakt je op dit moment boos, wat raakt je, wat baart je zorgen of wat houdt je bezig op dit moment? Trek de vraag dan open door enkele antwoorden aan te reiken. Leg hen bijvoorbeeld uit dat iets wat hen van streek maakt of raakt kan zijn:

- a. een onrecht dat ze ondergaan of een lijden waarmee ze worden geconfronteerd;
- b. een onrecht of een onderdrukking waaraan anderen hier of elders worden blootgesteld;
- c. een verandering in de samenleving die hen zorgen baart of waardoor ze in opstand komen;
- d. een project waarover momenteel wordt gedebatteerd, dat ze gevaarlijk of verontrustend vinden en waarover ze graag meer informatie zouden willen verzamelen;
- e. een verandering die ze graag zouden zien gebeuren;

U kunt de jongeren voorzien van foto's en/of tijdschriften en kranten om hun denkproces te stimuleren.

2. INDIVIDUELE REFLECTIETIJD

U hebt nu de eerste aanzet gegeven. Vraag de jongeren om individueel alle ideeën die in hen opkomen op post-it's op te schrijven (5 minuten). Vertel de jongeren dat ze niet zullen worden beoordeeld tijdens of na deze stap: alle ideeën zijn welkom, ook eerder ongebruikelijke ideeën.

3. INVENTARISATIE VAN DE POST-IT'S

Verzamel een eerste post-it met een idee, plak deze op de muur en vraag of andere personen vergelijkbare voorstellen hebben genoteerd. Plak hun post-it's eventueel naast de eerste post-it. Herhaal deze stap voor alle post-it's (5 tot 10 minuten). Zoek voor elke groep post-it's een gemeenschappelijke noemer om ze onder één thema te combineren.

In de volgende stap kunt bepaalde thema's laten vallen, bijvoorbeeld thema's met een onvoldoende politieke dimensie, thema's waarvoor u moeilijk documentatie kunt vinden of thema's waarvoor u geen zinvol debat met uiteenlopende standpunten kunt voeren. Pas wel op dat u op het eerste gezicht individuele aangelegenheden niet te snel laat vallen. Het kan immers interessant zijn om de tijd te nemen om ze in politieke vraagstukken om te zetten.

Aanknopingspunten

Een probleem tot een politieke aangelegenheid omvormen

4. STEMEN EN KEUZES

Noteer alle thema's uit de vorige stap. Vraag dan aan alle jongeren om drie punten te geven aan het idee dat hun voorkeur heeft, twee punten voor hun tweede keuze en één punt voor hun derde keuze. Tel daarna de stemmen en kies de thema's met de meeste stemmen.

Bij een ex aequo of quasi ex aequo kunt u één of meerdere stemrondes herhalen. Valideer dan één of meerdere onderwerpen, afhankelijk van of u de groep rond één enkel thema of meerdere thema's wil laten werken.

EÉN OF MEER DEBATVRAGEN IN VERBAND MET EEN PROBLEMATIEK FORMULEREN

Minimale duur – 35 minuten.

Materialen – Een groot vel papier en gekleurde stiften, post-it's.

Beschrijving – Deze activiteit stimuleert het opwerpen van verschillende vragen in verband met de gekozen thema's. Zo leren jongeren begrijpen dat één enkel onderwerp tot verschillende vragen en dus verschillende invalshoeken kan leiden. In deze stap willen we een beperkt aantal vragen kiezen om in de rest van het proces mee te werken.

1. INDIVIDUEEL UITSCHRIJVEN VAN DRIE VRAGEN

Vraag de jongeren om individueel op een vel papier drie vragen over het gekozen debatthema (één vraag per papier) te noteren (5 minuten). Belangrijke toelichting:

- a. De vragen kunnen heel precies zijn en betrekking hebben op specifieke punten, of de vragen kunnen juist heel breed zijn en het hele thema behelzen;
 - I. **Breed:** Moeten we wel 5G installeren?
 - II. **Precies:** Klopt het dat 5G schadelijk is voor de gezondheid?
- b. De vragen kunnen het belang, de gegrondheid of de sterke en zwakke punten van een voorstel in twijfel trekken;
 - I. **Relevantie van een voorstel:** Moeten we de voetgangerszone in Brussel uitbreiden?
 - II. **Gegrondheid van een voorstel:** Klopt het dat de aanleg van de voetgangerszone nadelig was voor de bedrijven in de voetgangerszone?
 - III. **De sterke en zwakke punten van een voorstel:** Wat zijn de sterke en zwakke punten van vermogensbelasting? Wat zijn de sterke en zwakke punten van een schooluniform?

c. De vragen kunnen binair zijn (ja/nee; voor/tegen) of juist meerdere antwoorden hebben (er zijn verschillende voorstellen om een bepaald probleem op te lossen en in het debat kunnen we ons concentreren op de sterke punten en zwakke punten van deze verschillende voorstellen).

I. **Vragen met binair antwoord:** Moeten we de huur reguleren? Moeten we het schooluniform introduceren? Moeten we stemrecht geven aan niet-Belgische inwoners voor de regionale en federale verkiezingen in België? Moeten we het vliegverkeer per persoon beperken? Klopt het dat 5G schadelijk is voor de gezondheid? Klopt het dat Franstalige Belgische scholen gesegregeerd zijn?

II. **Open vragen, met meerdere antwoorden:** 'Welk politiek systeem biedt de meeste zekerheid tegen totalitarisme?' 'Welke artistieke werken hebben de grootste invloed gehad op de twintigste eeuw?' 'Hoe politiegeweld bestrijden?' Voorbeelden van reacties die ook onderwerp kunnen zijn van voor/tegen debatten: 'door opleidingen voor de politie', 'door bodycams'; 'door de politie terug te trekken'; enz.

2. UITWISSELING IN KLEINE GROEPJES

Vorm groepjes van vier jongeren die hun vragen delen. Geef ze 5 minuten de tijd om hun vragen te combineren, nieuwe vragen te noteren die plots bij hen opkomen en uiteindelijk uit deze vragen de vraag te kiezen die hen het interessantst lijkt.

Bij gebrek aan consensus mag een groepje twee vragen aan de groep voorleggen in plaats van slechts één. De jongeren lezen de vragen één voor één hardop en schrijven ze op het bord. Twee identieke of vergelijkbare vragen worden ze samengevoegd. Aan het einde van deze stap mag er nog slechts een klein aantal verschillende vragen over zijn.

3. KEUZE UIT EÉN OF MEER VRAGEN

Lees de verschillende geherformuleerde vragen nog een laatste keer, stimuleer een discussie over eventuele verbanden tussen de vragen (zo kunnen sommige vragen een deelvraag zijn van een meer algemene vraag), kies tot slot de beste vragen voor het verdere verloop van de activiteit.

De debatvragen worden bij meerderheid gekozen en jongeren kunnen zich aansluiten bij de meest relevante debatvraag als u hen aan verschillende vragen laat werken. U moet dan wel de uitwerking van meerdere vragen tegelijkertijd kunnen monitoren.

Neem bij deze selectie verschillende criteria in aanmerking:

- a. de geprefereerde invalshoek van de groep,
- b. de potentiële zin van het debat (Zijn er uiteenlopende standpunten of zijn de jongeren het unaniem eens? Is er voldoende uitgebreide en toegankelijke documentatie over de argumenten? Komen de meningen in de groep overeen of lopen ze uiteen?),
- c. de haalbaarheid (Is het mogelijk om in de beschikbare tijd aan de vragen te werken? Is het onderwerp niet te breed of te technisch?), ...

4. BEPALEN VAN DE TREFWOORDEN VAN DE VRAAG

Controleer of de gekozen trefwoorden voldoende nauwkeurig zijn voordat u het debat met de jongeren aanvat.

Aanknopingspunten

Een debatvraag formuleren en conceptualiseren

EEN DEBAT OP WEBDEB MAKEN

Minimale duur – 30 minuten.

Opstelling – Geen speciale opstelling als de activiteit in een grote groep plaatsvindt. Bij analyse van meerdere debatvragen tegelijkertijd verzamelt elk groepje rond een computer of een smartphone.

Materiaal – Een computer voor de gespreksanimateur en een projector. Voorzie een smartphone of een computer per groepje van 3 tot 5 jongeren (bij een activiteit met verschillende groepjes, met meerdere debatvragen).

Beschrijving – Zodra u de vragen in het kader van activiteit 2 hebt gekozen, kunt u aan de slag met WebDeb om de kenmerken van de vragen in kaart te brengen. We gaan het project op WebDeb voorbereiden voor de volgende modules, in het bijzonder modules 5 en 6, waarin we de analyse van het publieke debat gaan verrijken, en in de tweede plaats module 3, waarin we eventuele vooroordelen gaan verzamelen.

1. WEBDEB ONTDEKKEN

Als de groep voor het eerst gebruik maakt van WebDeb, moeten de jongeren zich eerst aanmelden op het platform en eventueel in de WebDeb-groep die u vooraf hebt aangemaakt. Als u aan één debatvraag werkt, wordt deze activiteit met de hele groep gedaan. Als u aan meer dan één debatvraag werkt, doet elk groepje deze oefening voor een andere debatvraag.

Projecteer eerst de website www.webdeb.be. Laat de jongeren zien hoe ze een debat aanmaken: klik eerst op het tabblad 'Bijdragen' linksboven op het scherm en vervolgens op 'Een debat toevoegen' linksonder. De volledige groep of kleine groepjes kunnen dan werken aan de formulering van de tijdens activiteit 2 gekozen vragen, volgens de door WebDeb opgelegde normen.

Op de WebDeb-website worden vijf mogelijke startvragen voorgesteld:

- Moeten we...?
- Klopt het dat...?
- Wat zijn de sterke en zwakke punten van...?
- Hoe...?
- Welk/welke...?

Op de vragen 'Moeten we' en 'Klopt het dat' kunnen de jongeren een eenvoudig antwoord formuleren. Op de vragen 'Hoe' en 'Welk/welke?' kunnen ze op verschillende manieren antwoorden, terwijl ze voor de vraag 'Wat zijn de sterke en zwakke punten van ...?' zowel een eenvoudig antwoord als verschillende antwoorden kunnen geven.

Let op: Als er al een soortgelijke vraag bestaat, stelt WebDeb u deze automatisch voor om dubbele vragen te voorkomen. Als u toch een ander debat wilt aanmaken, hoeft u alleen maar een woord in de formulering van uw vraag te veranderen.

2. KEUZE VAN DE TREFWOORDEN

Op de WebDeb-site kunt u trefwoorden kiezen. Zo kunnen de jongeren duidelijk de thema's omschrijven die in de vraag aan bod komen. Vraag hen om individueel te noteren welke trefwoorden in deze debatvraag worden behandeld. Vraag hen om specifiek te zijn, bijvoorbeeld '*de vorming van een Belgische federale regering*' heeft de voorkeur boven '*de regering*'.

3. BESCHRIJVING VAN HET DEBAT

Vraag de jongeren om moeilijke termen toe te lichten en om een korte inleiding voor deze debatvraag te schrijven. U moet objectief blijven en u mag geen argumenten of tegenargumenten inbrengen. Vul de beschrijving in het veld 'Informations de base' (Basisinformatie) in.

- De beschrijving schetst *de context van het debat*. Hier moet u de temporele en geografische grenzen van het debat aangeven. Deze beschrijving kan ook helpen om de voorgeschiedenis van het probleem uiteen te zetten (indien van toepassing) of om een lokaal probleem in een internationaal perspectief te presenteren. Geef aan of het debat betrekking heeft op een individu of organisatie.

- De beschrijving van het debat moet ook de nodige *definities* bevatten voor een goed begrip van de termen van het debat. De tekst moet beknopt zijn aangezien het aantal beschikbare tekens beperkt is tot 1500. U kunt de tekst aanvullen met verwijzingen naar documenten op internet, via de rubriek 'hyperlinks', bijvoorbeeld om de verschillende oplossingen of de definitie van bepaalde concepten te presenteren.

4. EEN AFBEELDING TOEVOEGEN

U kunt een omslagafbeelding toevoegen. Gebruik een zoekmachine om snel een geschikte royaltyvrije afbeelding voor het debatthema te vinden.

Let wel: afbeeldingen, infographics en foto's op internet of andere media zijn vaak onderhevig aan intellectuele eigendom. Dit betekent dat het verboden is voor een (natuurlijke of rechts)persoon om een afbeelding zonder goedkeuring van de auteur te hergebruiken, en dat u mogelijk moet betalen indien u dit toch wenst.

Op WebDeb en andere platforms van dit type, waaronder Wikipedia, zijn de aangegeven afbeeldingen vrij van rechten. Voor het vinden van gratis afbeeldingen volstaat het om in de parameters van uw zoekmachine (bijvoorbeeld in de rubriek afbeeldingen > filters > licenties van de Ecosia-zoekmachine, of in de rubriek afbeeldingen > instellingen > gebruiksrechten van Google) aan te geven dat u op zoek bent naar gratis afbeeldingen, herbruikbare niet-commerciële afbeeldingen of afbeeldingen van 'creative commons', 'common license' of 'wikimedia commons', afhankelijk van uw zoekmachine. Deze licenties geven eenvoudigweg aan dat het gebruik van de afbeelding in een niet-commerciële context is toegestaan, wat het geval is bij WebDeb.

Met deze instelling zal het aantal gevonden foto's en afbeeldingen drastisch verminderen. Aarzel niet om synoniemen voor uw trefwoorden te gebruiken, het veld van uw zoekopdracht een beetje te verbreden, of om dezelfde zoekopdracht in het Engels uit te voeren om de perfecte afbeelding te vinden. Door het vertalen van de gezochte trefwoorden krijgt u vaak betere resultaten dan in het Frans.

EEN PROBLEEM TOT EEN POLITIEKE AANGELEGENHEID OMVORMEN

Activiteit 1 - Eén of meer debatthema's naar voren brengen - vraag de jongeren wat ze onwaardig vinden, wat hen raakt, waarover ze zich zorgen maken of wat hen verontrust. Deze bewust open vraag kan tot verschillende uitspraken leiden.

Aan welke criteria moet zijn voldaan om van een probleem een politieke aangelegenheid te maken^[1]?

Eenzijds **moet het probleem een collectieve dimensie hebben**. Het onderscheid tussen privé of collectief is vaak onderwerp van debatten en vaker dan u zou denken groeit een privéprobleem uit tot een collectieve aangelegenheid. Zo werd het recht om in het openbaar te roken lange tijd als een individueel recht beschouwd voordat het een collectieve aangelegenheid werd. Een ander voorbeeld: aanranding en seksuele intimidatie van vrouwen werd in een individueel register bijgehouden tot de opkomst van sterke bewegingen zoals #metoo, #balancetonporc, enz. die dit een systemisch probleem noemen en zo naar

de collectieve sfeer halen. Een probleem kan uitgroeien tot een collectieve aangelegenheid wanneer mensen dit probleem in het openbaar uiten, wanneer ze zien dat ze niet alleen zijn in deze situatie en wanneer ze hun krachten bundelen.

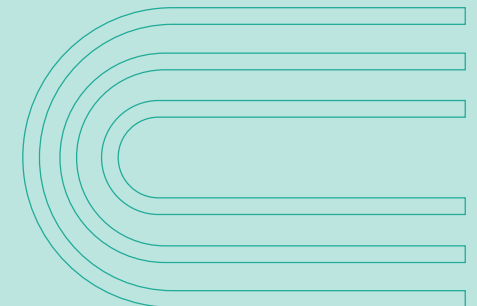
Met activiteit 1 kunt u in groep een individuele zorg tot een collectieve aangelegenheid omvormen. Voor jongeren met een individuele zorg is het belangrijk om andere jongeren te vinden die ook interesse hebben in de kwestie, zodat ze hun zorg tot een collectieve aangelegenheid kunnen omvormen.

Anderzijds moeten we **een collectief, een organisatie of een instelling bereiken om het probleem te kunnen oplossen**. Natuurlijk kan een individuele actie als politieke aangelegenheid worden gekwalificeerd wanneer deze is bedoeld om tot een 'oplossing' bij te dragen. Zo wordt er vaak beweerd dat kopen een politieke daad is. We kunnen dan ook besluiten dat een vraag als 'Moeten we wel producten kopen die in Israëlische nederzettingen zijn gemaakt' een politieke vraag is. En inderdaad, dat is het ook. Met Debagora willen we jongeren echter bewust maken van het proces van collectieve beraadslaging en besluitvorming. Daarom is het belangrijk om te beseffen dat een probleem in een politieke aangelegenheid kan veranderen wanneer een beslissing of een actie van een collectief nodig is. Daarom adviseren we een debat en beraadslaging over de vraag of en hoe dit collectief kan ingrijpen, bijvoorbeeld in de vorm van een informatiecampagne, een regel, een investering of incentives. We komen terug op ons voorbeeld van de boycot van producten uit Israëlische nederzettingen. De vraag is nu niet langer: 'Moeten we deze producten wel kopen?' Maar bijvoorbeeld 'Moeten we specifieke etiketten op deze producten aanbrengen?' Of 'Moeten we hogere invoerbelastingen heffen op deze producten?'

Vanuit deze benadering is een collectief probleem, zoals verontreiniging door een toenemend aantal vliegweiden, niet echt een politieke aangelegenheid als elk individu persoonlijk verantwoordelijk is. Het wordt echter wel een politieke aangelegenheid als we een debat voeren over de relevantie van een besluit om, op organisatorisch of institutioneel niveau, te informeren over de schadelijke effecten van deze praktijken, belemmeringen op te werpen, te investeren in andere vervoerswijzen of bepaalde verboden uit te vaardigen.

De groepen, organisaties of instellingen die beslissingen moeten nemen, kunnen sterk variëren in omvang en aard. Zo heeft een bedrijf of een school een beleid. Op deze schaal debatteren over een politieke aangelegenheid kan zinvol zijn (bijvoorbeeld debatteren over het inschrijvingsbeleid van een school, of het beleid inzake begeleiding, het dragen van een hoofddoek of pesten).

We kunnen ons ook wenden tot politieke instellingen (gemeente, gemeenschappen, gewesten, federaal niveau) om een verandering aan te moedigen die we willen zien gebeuren. We kunnen ook Europese of wereldwijde problemen of aangelegenheden met supranationale bevoegdheden behandelen. Wees wel alert voor het resultaat: hoe hoger op deze schaal, hoe onbeduidender het individu. Dat kan natuurlijk ontmoedigend zijn voor de deelnemende jongeren.

[1] Het is niet altijd gemakkelijk om politieke aangelegenheid te definiëren. We stellen hier een definitie voor in het kader van het educatieve hulpmiddel Debagora, die niet noodzakelijk in alle gevallen geldig is.

HET PROBLEEM FORMULEREN EN EEN CONCEPT TOT STAND BRENGEN

Het **formuleren van een probleem** helpt om afstand van uw eigen zienswijze te nemen. Een mening wordt over het algemeen in bevestigende vorm geformuleerd. Bij het formuleren van een probleem gaan we alles in vraag stellen: we doen afstand van wat we weten en we stimuleren het stellen van vragen, we verkeren in een staat van nieuwsgierigheid en onbevangenheid.

We nemen afstand voor reflectie, benaderen het probleem door in twijfel te trekken wat voor de hand ligt en door middel van een open en collectieve discussie waartoe iedereen kan bijdragen. Zo kunt u uw mening in ieder geval op een solide basis baseren, of u nu van gedachten verandert tijdens het proces of niet. Voor auteur Michel Tozzi betekent het formuleren van een probleem het doorbreken van onze relatie met zekerheden, het in twijfel trekken van onze overtuigingen en vanzelfsprekendheden.

Bij het formuleren van een probleem gaan we een gesloten mening herformuleren in de vorm van een open vraag.

Bij het tot stand brengen van een concept gaan we de betekenis van de basisconcepten van de discussie definiëren en verduidelijken. We kunnen op heel wat manieren een concept tot stand brengen: we kunnen ons baseren op de etymologie, de betekenis van een term omschrijven met synoniemen of antoniemen, de specifieke attributen en kenmerken van de onderzochte concepten identificeren. Bij het tot stand brengen van een concept gaan we de gebruikte termen duidelijk definiëren, een (geografische, historische, enz.) context voor de vraag verschaffen zodat iedereen de vraag op dezelfde manier begrijpt.

Dit is essentieel om dubbelzinnigheden, onduidelijkheden of verwarringen weg te nemen die het verdere verloop van de discussie in de weg zouden staan. We verduidelijken de betekenis van de woorden die we gebruiken en we nemen geleidelijk afstand van ons individuele begrip in de richting van een eerder universeel standpunt. Hoewel een woord niet zonder meer voor iedereen dezelfde betekenis heeft, kunnen we door middel van een concept op zijn minst de uitlatingen verduidelijken van een individu dat we proberen te begrijpen.

